

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

Р І Ш Е Н Н Я
І М Е Н Е М У К Р А І Н И

15 червня 2020 р.

Справа №200/3194/20-а

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі:
головуючого судді Кравченко Т.О.,

розглянув в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні) адміністративну справу за позовом Сорокіної Оксани Вікторівни до Управління соціального захисту населення військово-цивільної адміністрації міста Торецьк Донецької області про визнання протиправним і скасування рішення та зобов'язання вчинити певні дії,

встановив:

23 березня 2020 року до Донецького окружного адміністративного суду надійшов адміністративний позов Сорокіної Оксани Вікторівни (далі – позивач, Сорокіна О.В.) до Управління соціального захисту населення військово-цивільної адміністрації міста Торецьк Донецької області (далі – відповідач, УСЗН ВЦА м. Торецьк), надісланий на адресу суду 18 березня 2020 року, в якому позивач просила:

- визнати незаконним та скасувати рішення УСЗН ВЦА м. Торецьк про відмову в призначенні допомоги при народженні дитини Сорокіній О.В.;
- визнати протиправною відмову УСЗН ВЦА м. Торецьк у нарахуванні та виплаті Сорокіній О.В. допомоги при народженні дитини на доньку Стефанію, 06 березня 2019 року народження;
- зобов'язати УСЗН ВЦА м. Торецьк призначити та здійснити виплату Сорокіній О.В. допомоги при народженні дитини на доньку Сорокіну С.С., 06 березня 2019 року народження, за її заявою від 27 лютого 2020 року (а.с. 1-4).

I. Заяви, клопотання учасників справи. Процесуальні дії у справі.

30 березня 2020 року суд постановив ухвалу про прийняття позовної заяви та відкриття провадження в адміністративній справі № 200/3194/20-а; задовольнив клопотання позивача та вирішив розглядати справу в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні); встановив відповідачу строк для подання відзиву на позовну заяву.

Цією ж ухвалою суд відмовив у задоволенні клопотання позивача про звільнення від сплати судового збору, відстрочив їй сплату судового збору у сумі 840,80 грн за подання позовної заяви до ухвалення рішення у справі.

Суд відмовив у задоволенні клопотання позивача про поновлення строку звернення до адміністративного суду, оскільки позивач реалізувала це право в межах строку, визначеного

*306*4234464*1*2*

ч. 2 ст. 122 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України).

Цією ж ухвалою суд задовольнив клопотання позивача про витребування доказів (а.с. 20-22).

Про відкриття провадження у справі учасники справи повідомлені в порядку, визначеному КАС України, шляхом направлення на їх поштові та електронні адреси копії ухвали від 30 березня 2020 року, що підтверджено рекомендованими повідомленнями про вручення поштового відправлення (а.с. 25а-26).

Відповідно до ч. 2 ст. 263 КАС України справи, визначені частиною першою цієї статті, суд розглядає у строк не більше тридцяти днів з дня відкриття провадження у справі.

П. 1 постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» з 12 березня 2020 року до 22 травня 2020 року на всій території України установлений карантин.

В подальшому, згідно з п. 1 постанови від 20 травня 2020 року № 392 «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів» з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, Кабінет Міністрів України установив з 22 травня 2020 року до 22 червня 2020 року на території Автономної Республіки Крим, Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Кіровоградської, Київської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей, м. Києва, м. Севастополя (далі - регіони) із урахуванням епідемічної ситуації в регіоні карантин, продовживши на всій території України дію карантину, встановленого постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2».

Відповідно до п. 3 Розділу VI «Прикінцеві положення» КАС України під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), строки, визначені статтями 47, 79, 80, 114, 122, 162, 163, 164, 165, 169, 177, 193, 261, 295, 304, 309, 329, 338, 342, 363 цього Кодексу, а також інші процесуальні строки щодо зміни предмета або підстави позову, збільшення або зменшення розміру позовних вимог, подання доказів, витребування доказів, забезпечення доказів, а також строки звернення до адміністративного суду, подання відзиву та відповіді на відзив, заперечення, пояснень третьої особи щодо позову або відзиву, залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви, пред'явлення зустрічного позову, розгляду адміністративної справи, апеляційного оскарження, розгляду апеляційної скарги, касаційного оскарження, розгляду касаційної скарги, подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами продовжуються на строк дії такого карантину.

Строк, який встановлює суд у своєму рішенні, не може бути меншим, ніж строк дії карантину, пов'язаного із запобіганням поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19).

Таким чином, справа розглянута в межах строку, визначеного ч. 2 ст. 263 КАС України, з урахуванням положень п. 3 Розділу VI «Прикінцеві положення» цього Кодексу.

У зв'язку з розглядом справи в порядку письмового провадження та на підставі ч. 4 ст. 229 КАС України фіксування судового засідання за допомогою звукозаписувального технічного засобу не здійснювалося.

II. Стислий виклад позиції позивача та заперечень відповідача.

В обґрунтування заявлених вимог позивач зазначила, що УСЗН ВЦА м. Торецьк

відмовило в наданні державної допомоги при народженні дитини з підстав, що не передбачені Законом України від 21 листопада 1992 року № 2811-ХІІ «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» (далі – Закон № 2811).

Вважаючи рішення відповідача протиправним та таким, що порушує конституційне право її дитини на соціальний захист, позивач звернулася до суду з цим позовом (а.с. 1-4).

Відповідач позов не визнав, надав відзив на позовну заяву, просив відмовити у задоволенні позову.

Відповідач зазначає, що 27 лютого 2020 року Сорокіна О.В. звернулася до Управління СЗН ВЦА м. Торезьк з приводу оформлення допомоги при народженні дитини.

Вказує на те, що під час прийому посадова особа відповідача роз'яснила Сорокіній О.В., що необхідною умовою для призначення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам є прийняття відповідного рішення комісією з урахуванням акта обстеження матеріально-побутових умов сім'ї.

06 березня 2020 року на підставі Порядку призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року № 365, державні соціальні інспектори здійснили перевірку фактичного проживання внутрішньо переміщених осіб за адресою: м. Торезьк, вул. Центральна, буд. 12, кв. 1, яка була зазначена Сорокіною О.В.

Під час перевірки за вказаною адресою позивач була відсутня. Державні соціальні інспектори отримали інформацію, що Сорокіна О.В. виїхала в інше місто.

За наслідками перевірки державні соціальні інспектори залишили Сорокіній О.В. повідомлення про необхідність прибуття до Управління СЗН ВЦА м. Торезьк для проходження фізичної ідентифікації, однак позивач не з'явилася.

У зв'язку з цим 20 березня 2020 року комісія з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам прийняла рішення про відмову Сорокіній О.В. в призначенні соціальних виплат.

26 березня 2020 року Управління СЗН ВЦА м. Торезьк прийняло рішення про відмову Сорокіній О.В. в наданні державної допомоги при народженні дитини.

Повідомлення про ухвалені рішення від 26 березня 2020 року разом з роз'ясненням порядку призначення державної допомоги при народженні дитини внутрішньо переміщеним особам направлено Сорокіній О.В. за адресою: Донецька обл., м. Торезьк, вул. Центральна, буд. 12, кв. 1.

Відповідач зауважує, що позивач дійшла помилкового висновку, що відмова в призначенні допомоги при народженні дитини є наслідком пропуску строку звернення за її призначенням, та наголошує на тому, що пасивна поведінка позивача щодо реалізації своїх прав не може ставитись у провину суб'єкту владних повноважень (а.с. 50-51).

III. Обставини, встановлені судом, та зміст спірних правовідносин, з посиланням на докази, на підставі яких встановлені відповідні обставини. Докази відхилені судом, та мотиви їх відхилення.

На виконання вимог ст. 90 КАС України суд оцінив докази, які є у справі, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на їх безпосередньому, всебічному, повному та об'єктивному дослідженні; оцінив належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності, виходячи з того, що жодні докази не мають для суду наперед встановленої сили.

Відповідно до положень ч. 1 ст. 77 КАС України кожна особа повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених ст. 78 цього Кодексу.

За правилами абз. 1 ч. 2 ст. 77 КАС України в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

З'ясовуючи чи мали місце обставини, якими обґрунтовуються вимоги та заперечення, та якими доказами вони підтверджуються, а також чи є інші фактичні дані, які мають значення для вирішення справи, та докази на їх підтвердження, суд встановив наступне.

Позивач – Сорокіна Оксана Вікторівна, 17 січня 1982 року народження, є громадянкою України, що встановлено на підставі паспорта громадянина України серії ВК 0566853, виданого Єнакіївським МВ УМВС України в Донецькій області 24 вересня 2004 року (а.с. 5), реєстраційний номер облікової картки платника податків: 2996703723 (зворотній бік а.с. 5).

З 27 квітня 2004 року постійне місце проживання позивача зареєстровано за адресою: Донецька обл., м. Юнокомунарівськ (м. Бунге), вул. Армійська, буд. 110, кв. 55, про що свідчить штамп про реєстрацію місця проживання, проставлений в її паспорті (зворотній бік а.с. 5).

06 березня 2019 року у м. Донецьку, тобто у населеному пункті, на території якого органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, Сорокіна О.В. народила доньку Сорокіну Стефанію Сергіївну.

Державна реєстрація народження дитини проведена 29 березня 2019 року, про що Торецьким міським відділом державної реєстрації актів цивільного стану Головного територіального управління юстиції у Донецькій області складений актовий запис за № 140.

Ці обставини підтверджені свідоцтвом про народження серії І-НО № 802352, виданим Торецьким міським відділом державної реєстрації актів цивільного стану Головного територіального управління юстиції у Донецькій області 29 березня 2019 року (а.с. 6).

Позивач залишила своє постійне місце проживання на тимчасово непідконтрольній території (м. Бунге Донецької області) та виїхала до м. Торецьк Донецької області (фактичне місце проживання/перебування: 85200, Донецька обл., м. Торецьк, вул. Центральна, буд. 12, кв. 1).

26 лютого 2020 року Сорокіна О.В. набула статус внутрішньо переміщеної особи про що свідчить довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи № 1421-5000272729 (а.с. 7).

Того ж дня статус внутрішньо переміщеної особи набула також її донька Сорокіна С.С., що підтверджено довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи № 1421-5000272734 (а.с. 8).

Відповідач – Управління соціального захисту населення військово-цивільної адміністрації міста Торецьк Донецької області (ідентифікаційний код: 26000411, місцезнаходження: 85200, Донецька обл., м. Торецьк, вул. Євгена Седнева, буд. 1) зареєстроване як юридична особа 27 вересня 2000 року, про що 07 грудня 2006 року до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань внесений запис за номером 1 258 120 0000 000272; в стані припинення не перебуває (а.с. 12).

Дослідивши особову справу Сорокіної О.В. (а.с. 53-66), суд встановив наступне.

27 лютого 2020 року позивач звернулася до УСЗН ВЦА м. Торецьк з первинною заявою про призначення усіх видів соціальної допомоги, компенсацій та пільг, якою просила призначити державну допомогу сім'ям з дітьми, а саме допомогу при народженні дитини – Сорокіної Стефанії Сергіївни, 06 березня 2019 року народження (а.с. 9, 57-58).

Разом з заявою були подані такі документи: свідоцтво про народження Сорокіної С.С., картка платника податків Сорокіної С.С., довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи Сорокіної О.В. від 26 лютого 2020 року № 1421-5000272729, довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи Сорокіної С.С. від 26 лютого 2020 року № 1421-5000272734, паспорт громадянина України Сорокіної О.В., картка платника податків Сорокіної О.В. (а.с. 59-63).

Ця заява зареєстрована в УСЗН ВЦА м. Торецьк 27 лютого 2020 року за № 456 (а.с. 57-58).

06 березня 2020 року посадові особи відповідача здійснили обстеження матеріально-

побутових умов сім'ї Сорокіної О.В. за вказаною нею адресою проживання: Донецька обл., м. Торецьк, вул. Центральна, буд. 12, кв. 1.

За наслідками обстеження складений акт від 06 березня 2020 року № 344 (а.с. 65).

В акті відображено, що на момент проведення перевірки Сорокіна О.В. за вказаною вище адресою була відсутня. З будинку вийшла жінка, яка представилася Усенко В.А. та повідомила, що Сорокіна О.В. разом з дитиною виїхала в інше місце. В телефонній розмові Сорокіна О.В. повідомила посадових осіб відповідача, що тимчасово виїхала. Сорокіній О.В. залишено повідомлення про необхідність прибуття до УСЗН ВЦА м. Торецьк впродовж трьох робочих днів (а.с. 65).

В позовній заяві позивач зазначає, що, не маючи коштів для проживання у м. Торецьк, вони з дитиною вимушені були повернутися до м. Юнокомунарівськ (м. Бунге), де і проживають по теперішній час.

02 березня 2020 року представник позивача звернувся з адвокатським запитом до УСЗН ВЦА м. Торецьк та просив роз'яснити підстави відмовити Сорокіній О.В. в призначенні державної допомоги при народженні дитини (а.с. 10).

Листом від 10 березня 2020 року № 08вх.С-137-5.1-6.2 УСЗН ВЦА м. Торецьк повідомило, що рішення про призначення або про відмову в призначенні допомоги при народженні дитини буде прийнято після обстеження матеріально-побутових умов сім'ї та внесення подання про призначення (відновлення) соціальної виплати, для чого Сорокіній О.В. необхідно з'явитися до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення (а.с. 11).

У відповідь на запит УСЗН ВЦА м. Торецьк листом від 13 березня 2020 року № 013-180815/п державне підприємство «Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України» повідомило, що станом на 01 березня 2020 року Сорокіна О.В. на обліку не перебуває (а.с. 64).

20 березня 2020 року Комісією з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам прийнято рішення «відмовити у призначенні (відновленні) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, які згідно з актами обстеження матеріально-побутових умов сім'ї були відсутні за фактичним місцем проживання/перебування, яке зазначено у заяві про призначення (відновлення) соціальних виплат, та які не з'явилися протягом трьох робочих днів з дати складання акта обстеження матеріально-побутових умов сім'ї до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення, згідно з п. 12 Порядку призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року № 365», про що свідчить витяг з протоколу засідання Комісії питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам від 20 березня 2020 року № 11 (а.с. 56).

Як свідчить витяг з додатку 2 до протоколу № 11 від 20 березня 2020 року, з наведеної вище причини Комісія відмовила Сорокіній О.В. в призначенні допомоги при народженні дитини (зворотній бік а.с. 56).

26 березня 2020 року УСЗН ВЦА м. Торецьк прийняло рішення про відмову в наданні державної допомоги.

Цим рішенням відповідач відмовив Сорокіній О.В. в призначенні допомоги при народженні дитини на підставі п. 12 Порядку призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року № 365 (а.с. 54).

26 березня 2020 року УСЗН ВЦА м. Торецьк склало повідомлення про відмову в наданні державної допомоги сім'ям з дітьми за № 08/3-00933.

В повідомленні від 26 березня 2020 року № 08/3-00933, адресованому Сорокіній О.В., йдеться про те, що 20 березня 2020 року Комісією з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам прийнято рішення про відмову в

призначенні державної допомоги при народженні дитини, оскільки згідно з актом обстеження матеріально-побутових умов сім'ї встановлено факт відсутності позивача за фактичним місцем проживання/проживання, яке вона вказала у заяві про призначення (відновлення) соціальних виплат, згідно з п. 12 Порядку призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року № 365.

Сорокіній О.В. роз'яснено її право на оскарження відмови в призначенні допомоги при народженні дитини в порядку, визначеному ст. 23 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», до організації вищого рівня або в судовому порядку (а.с. 55).

Докази направлення (вручення) Сорокіній О.В. повідомлення від 26 березня 2020 року № 08/3-00933 або рішення про відмову в наданні державної допомоги від 26 березня 2020 року суду не надані.

Будь-які інші докази щодо предмета доказування учасники справи не надали.

IV. Норми права, які застосував суд, мотиви їх застосування. Висновки суду по суті позовних вимог.

Відповідно до ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Згідно з ч. 2 ст. 22 Конституції України конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані.

Ст. 46 Конституції України гарантує право громадян на соціальний захист.

Охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет, що має важливе значення для забезпечення національної безпеки України, ефективності внутрішньої політики держави, і з метою забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист, всебічний розвиток та виховання в сімейному оточенні встановлює основні засади державної політики у цій сфері, що ґрунтуються на забезпеченні найкращих інтересів дитини, визначає Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III «Про охорону дитинства» (далі – Закон № 2402).

Охорона дитинства являє собою систему державних та громадських заходів, спрямованих на забезпечення повноцінного життя, всебічного виховання і розвитку дитини та захисту її прав.

Ст. 8 Закону № 2402 гарантує право дитини на достатній життєвий рівень.

Так, відповідно до ч. 1 ст. 8 Закону № 2402 кожна дитина має право на рівень життя, достатній для її фізичного, інтелектуального, морального, культурного, духовного і соціального розвитку.

З метою створення належних матеріальних умов для виховання дітей у сім'ях держава надає батькам або особам, які їх замінюють, соціальну допомогу, передбачену Законом України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» та іншими законами України, що визначено ч. 1 ст. 13 Закону № 2402.

Закон України від 21 листопада 1992 року № 2811-XII «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» (далі – Закон № 2811) відповідно до Конституції України встановлює гарантований державою рівень матеріальної підтримки сімей з дітьми шляхом надання державної грошової допомоги з урахуванням складу сім'ї, її доходів та віку дітей і спрямований на забезпечення пріоритету державної допомоги сім'ям з дітьми у загальній системі соціального захисту населення.

Згідно з ч. 1 ст. 1 Закону № 2811 громадяни України, в сім'ях яких виховуються та проживають неповнолітні діти, мають право на державну допомогу у випадках та на умовах, передбачених цим Законом та іншими законами України.

Ч. 5 ст. 1 Закону № 2811 визначено, що Порядок призначення і виплати державної

допомоги сім'ям з дітьми та перелік документів, необхідних для призначення допомоги за цим Законом, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Порядок призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 року № 1751 (далі – Порядок № 1751).

Види державної допомоги сім'ям з дітьми визначає ст. 3 Закону № 2811, одним із них є державна допомога при народженні дитини (п. 2 ч. 1 ст. 3 цього Закону).

Згідно з ч. 1 ст. 5 Закону № 2811 всі види державної допомоги сім'ям з дітьми, крім допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами жінкам, зазначеним у частині другій статті 4 цього Закону, призначають і виплачують органи соціального захисту населення за місцем проживання батьків (усиновлювачів, опікуна, піклувальника).

Покриття витрат на виплату державної допомоги сім'ям з дітьми здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, що передбачено ч. 1 ст. 4 Закону № 2811.

Ч. 1 ст. 6 Закону № 2811 установлено, що документи, необхідні для призначення державної допомоги сім'ям з дітьми, подаються особою, яка претендує на призначення допомоги, самостійно. За наявності письмової заяви особи, яка претендує на призначення допомоги, але за станом здоров'я або з інших поважних причин не може самостійно зібрати необхідні документи, збір зазначених документів покладається на органи, що призначають допомогу.

Відповідно до ч. 2 ст. 6 Закону № 2811 документи, необхідні для призначення державної допомоги сім'ям з дітьми, розглядаються органом, що призначає та здійснює виплату державної допомоги, протягом 10 днів з дня звернення.

Про призначення державної допомоги чи про відмову в її наданні із зазначенням причини відмови та порядку оскарження цього рішення орган, що призначає і здійснює виплату державної допомоги сім'ям з дітьми, видає чи надсилає заявникові письмове повідомлення протягом 5 днів після прийняття відповідного рішення, що передбачено ч. 3 ст. 6 Закону № 2811.

Допомога при народженні дитини регламентована розділом III Закону № 2811, який визначає право на цю допомогу, умови її призначення та її розмір.

Право на допомогу при народженні дитини передбачає ст. 10 Закону № 2811.

Так, відповідно до ч. 1 ст. 10 Закону № 2811 допомога при народженні дитини за цим Законом надається одному з батьків дитини (опікуну), який постійно проживає разом з дитиною.

Умови призначення допомоги при народженні дитини визначені ст. 11 Закону № 2811.

Згідно з ч. 1 ст. 11 Закону № 2811 допомога батькам при народженні дитини призначається на підставі свідоцтва про народження дитини. Опікунам зазначена допомога призначається на підставі рішення про встановлення опіки.

Для призначення допомоги при народженні дитини до органу праці та соціального захисту населення за умови пред'явлення паспорта або іншого документа, що посвідчує особу, та свідоцтва про народження дитини подається одним з батьків (опікуном), з яким постійно проживає дитина, заява за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, та копія свідоцтва про народження дитини.

Даний перелік документів є вичерпним, що визначено ч. ч. 2-3 ст. 11 Закону № 2811.

Відповідно до ч. 4 ст. 11 Закону № 2811 орган праці та соціального захисту населення за місцем проживання одного з батьків (опікуна), з яким постійно проживає дитина, має право отримувати від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій відомості, необхідні для призначення допомоги при народженні дитини.

Згідно з приписами ч. 6 ст. 11 Закону № 2811 допомога при народженні дитини призначається за умови, якщо звернення за її призначенням надійшло не пізніше дванадцяти

місяців з дня народження дитини.

Зазначені вище норми Закону № 2811 кореспондують положенням пп. 2 п. 1, п. п. 2, 10-12 Порядку № 1751.

Відповідно до ч. 7 ст. 7 Сімейного кодексу України дитина має бути забезпечена можливістю здійснення її прав, установлених Конституцією України, Конвенцією про права дитини, іншими міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Згідно з п. 1 ст. 3 Конвенції про права дитини від 20 листопада 1989 року (в редакції зі змінами, схваленими резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року), яку ратифіковано постановою Верховної Ради України від 27 лютого 1991 року № 789-ХІІ, в усіх діях щодо дітей, незалежно від того, здійснюються вони державними чи приватними установами, що займаються питаннями соціального забезпечення, судами, адміністративними чи законодавчими органами, першочергова увага приділяється якнайкращому забезпеченню інтересів дитини.

Як було зазначено вище, право на соціальний захист гарантовано Конституцією України.

При цьому відповідно до ч. 2 ст. 2 Закону України від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (далі – Закон № 1706) Україна вживає всіх можливих заходів, передбачених Конституцією та законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, щодо захисту та дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб.

Згідно з положеннями ч. 2 ст. 7 Закону № 1706 Україна вживає всіх можливих заходів, спрямованих на розв'язання проблем, пов'язаних із соціальним захистом, зокрема відновленням усіх соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам.

Відповідно до ч. 2 ст. 2 Закону України від 11 грудня 2003 року № 1382-IV «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» реєстрація місця проживання чи місця перебування особи або її відсутність не може бути умовою реалізації прав і свобод, передбачених Конституцією, законами чи міжнародними договорами, або підставою для їх обмеження.

Застосувавши наведені вище правові норми до спірних правовідносин, суд дійшов таких висновків.

Позивач та її дитина є громадянами України, мають такі ж конституційні права як і інші громадяни України.

Конституційне право на соціальний захист, в тому числі право на отримання державної допомоги при народженні дитини, не може підлягати обмеженню за ознакою місця проживання (перебування) особи.

Право на отримання державної допомоги при народженні дитини є безперечним, забезпечення реалізації цього права становить суть зобов'язань, взятих на себе державою.

Допомога при народженні дитини за своєю сутністю є допомогою самій дитині, а не її батькам.

Таке правозастосування узгоджується з висновками Верховного Суду, викладеними у постановках від 14 лютого 2018 року у справі № 591/610/16-а, від 02 жовтня 2018 року у справі № 495/3711/17, від 05 вересня 2018 року у справі № 223/859/16-а, від 24 квітня 2019 року у справі № 462/431/17, від 25 квітня 2019 року у справі № 226/1056/17, від 11 вересня 2019 року у справі № 220/2054/16-а, від 03 жовтня 2019 року у справі № 226/1177/17 тощо.

Як встановлено судом, з заявою про призначення державної допомоги при народженні дитини позивач звернулася до УСЗН ВЦА м. Торецьк з додержанням дванадцятимісячного строку, встановленого Законом № 2811, подавши повний перелік необхідних документів. Відомостей про отримання позивачем допомоги в іншому органі захисту соціального захисту населення на території України відповідачем не надано. Навпаки, за даними державного підприємства «Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики

України» станом на 01 березня 2020 року Сорокіна О.В. на обліку не перебувала.

Таким чином, позивач повною мірою виконала визначені Законом № 2811 та Порядком № 1751 вимоги для ініціювання розгляду питання про призначення допомоги при народженні дитини.

Суд встановив, що за наслідками розгляду заяви Сорокіної О.В. УСЗН ВЦА м. Торецьк прийняло рішення від 26 березня 2020 року, яким відмовило в наданні державної допомоги при народженні дитини, покликаючись на п. 12 Порядку призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року № 365.

Отже, правові наслідки для позивача створює саме це рішення відповідача.

Відповідно до ч. 2 ст. 2 КАС України у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийнятті (вчинені) вони: 1) на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України; 2) з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; 3) обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); 4) безсторонньо (неупереджено); 5) добросовісно; 6) розсудливо; 7) з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи всім формам дискримінації; 8) пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); 9) з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; 10) своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Перевіряючи рішення УСЗН ВЦА м. Торецьк про відмову в наданні державної допомоги від 26 березня 2020 року на відповідність критеріям, наведеним у ч. 2 ст. 2 КАС України, суд виходить з такого.

Щодо впливу на спірні правовідносини статусу внутрішньо переміщеної особи, якого набули позивач та її дитина.

Згідно зі ст. 1 Закону України від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (далі – Закон № 1706) внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Облік внутрішньо переміщених осіб регламентований ст. 4 Закону № 1706.

Відповідно до ч. 1 ст. 4 Закону № 1706 факт внутрішнього переміщення підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, що діє безстроково, крім випадків, передбачених статтею 12 цього Закону.

Ст. 7 Закону № 1706 встановлено, що Україна вживає всіх можливих заходів, спрямованих на розв'язання проблем, пов'язаних із соціальним захистом, зокрема відновленням усіх соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам.

Статус внутрішньо переміщеної особи не визначений у жодному міжнародному договорі, за яким Україна мала б зобов'язання. Поняття внутрішньо переміщеної особи міститься в рекомендаційному акті Організації Об'єднаних Націй «Керівні принципи з питання переміщення осіб всередині країни» (документ ООН E/CN.4/1998/53/Add.2 (1998)).

Визначення поняття внутрішньо переміщеної особи за національним правом, яке міститься у ст. 1 Закону № 1706, має описовий характер та охоплює три види конституційно-правового статусу людини (громадянин України, іноземець та особа без громадянства). З огляду на визначення, внутрішньо переміщена особа – це особа, яка: перебуває на території України на законних підставах; має право на постійне проживання в Україні; була змушена залишити або покинути своє місце проживання в результаті або з метою уникнення

негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Отже, спеціальний статус внутрішньо переміщеної особи не збігається та не може підміняти собою жоден із закріплених у Конституції України конституційно-правових статусів особи, та не є окремим конституційно-правовим статусом особи.

Проте реєстрація особи як внутрішньо переміщеної надає можливість державним органам врахувати її особливі потреби. Серед таких особливих потреб – доступ до належного житла та правової допомоги, доступ до спеціальних державних програм, зокрема адресних програм для внутрішньо переміщених осіб, тощо. Очевидно, що статус внутрішньо переміщеної особи надає особі спеціальні, додаткові права (або «інші права», як це зазначено у ст. 9 Закону № 1706), не звужуючи, між тим, обсяг конституційних прав та свобод особи та створюючи додаткові гарантії їх реалізації.

Суд зауважує, що прийняття Закону № 1706 було спрямоване на встановлення додаткових гарантій дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб, а не на звуження їх прав, закріплених в інших законодавчих актах України, зокрема в Законі № 2811.

Як було зазначено вище, рішення УСЗН ВЦА м. Торецьк про відмову в наданні державної допомоги Сорокіній О.В. ґрунтується на положеннях п. 12 Порядку призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року № 365.

Порядок призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року № 365 (далі – Порядок № 365) і визначає механізм призначення (відновлення) внутрішньо переміщеним особам виплати довічних державних стипендій, усіх видів соціальної допомоги та компенсацій, матеріального забезпечення, надання соціальних послуг, субсидій та пільг (далі - соціальні виплати) за рахунок коштів державного бюджету та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Згідно з абз. 1 п. 7 Порядку № 365 для призначення (відновлення) соціальних виплат структурний підрозділ з питань соціального захисту населення за власною ініціативою або за зверненням органів, що здійснюють соціальні виплати, протягом 15 робочих днів з дня отримання відповідної заяви внутрішньо переміщеної особи або з дня надходження звернення від органів, що здійснюють соціальні виплати, проводить перевірку достовірності зазначеної в заяві інформації про фактичне місце проживання/перебування внутрішньо переміщеної особи.

Відповідно до п. 8 Порядку № 365 за результатами проведення перевірки структурним підрозділом з питань соціального захисту населення складається акт обстеження матеріально-побутових умов сім'ї за формою, встановленою Мінсоцполітики, який підписується всіма повноважними внутрішньо переміщеними особами та у визначених законодавством випадках - їх законними представниками, а також представниками структурного підрозділу з питань соціального захисту населення.

П. 9-1 Порядку № 365 встановлено, що у разі відсутності внутрішньо переміщеної особи за фактичним місцем проживання/перебування представник структурного підрозділу з питань соціального захисту населення робить відповідний запис в акті обстеження матеріально-побутових умов сім'ї та надає внутрішньо переміщеній особі письмове повідомлення про необхідність протягом трьох робочих днів з дати складення акта обстеження матеріально-побутових умов сім'ї з'явитися до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення.

Згідно з п. 10 Порядку № 365 структурний підрозділ з питань соціального захисту населення протягом трьох робочих днів з дня складення акта обстеження матеріально-побутових умов сім'ї (крім осіб, зазначених в абзацах другому і третьому пункту цього

Порядку) та отримання електронної справи отримувача соціальної виплати вносить на розгляд комісії з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, утворених районними, районними у м. Києві і Севастополі держадміністраціями, виконавчими органами міських, районних у містах (у разі утворення) рад (далі - комісії), подання про призначення (відновлення) або про відмову в призначенні (відновленні) відповідної соціальної виплати.

Відповідно до п. 11 Порядку № 365 комісія розглядає подання про призначення (відновлення) або про відмову у призначенні (відновленні) відповідної соціальної виплати протягом п'яти робочих днів з дня отримання такого подання.

П. 12 Порядку № 365 встановлено, що за результатами розгляду подання з урахуванням акта обстеження матеріально-побутових умов сім'ї або інших документів, визначених в абзацах другому і третьому пункту 7 цього Порядку, комісія приймає рішення про призначення (відновлення) або відмову у призначенні (відновленні) соціальної виплати з моменту припинення її виплати, в тому числі з урахуванням інформації про стан фінансування та виплати, що оприлюднюється на офіційному веб-сайті Мінсоцполітики або інших органів, що здійснюють соціальні виплати.

Відповідно до п. 13 Порядку № 365 комісія, крім підстав відмови у призначенні (відновленні) соціальної виплати, передбачених законодавством, може відмовити заявникові у призначенні (відновленні) такої виплати в разі його відсутності за фактичним місцем проживання/перебування, зазначеним у заяві про призначення (відновлення) соціальної виплати.

Згідно з п. 14 Порядку № 365 у разі прийняття рішення про призначення (відновлення) або відмову у призначенні (відновленні) соціальної виплати комісія не пізніше наступного робочого дня надсилає копію такого рішення органів, що здійснює соціальні виплати, та структурному підрозділу з питань соціального захисту населення.

Відповідно до п. 15 Порядку № 365 орган, що здійснює соціальні виплати, на підставі рішення комісії призначає (відновлює) таку соціальну виплату з місяця, в якому надійшла заява внутрішньо переміщеної особи. Суми соціальних виплат, які не виплачені за минулий період, обліковуються в органі, що здійснює соціальні виплати, та виплачуються на умовах окремого порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України.

Згідно з п. 16 Порядку № 365 рішення комісії про відмову у призначенні (відновленні) соціальної виплати може бути оскаржене до суду.

Суд відзначає, що, утверджуючи та забезпечуючи права і свободи громадян, держава окремими законами встановила певні соціальні пільги, гарантії і компенсації, які є складовою конституційного права на соціальний захист і юридичними засобами реалізації цього права.

В силу приписів ч. 2 ст. 6, ч. 2 ст. 19, ч. 1 ст. 68 Конституції України такі соціальні гарантії, пільги і компенсації є загальнообов'язковими. Невиконання державною своїх соціальних зобов'язань щодо окремих осіб ставить громадян у нерівні умови, підриває принцип довіри особи до держави, що закономірно призводить до порушення засад соціальної правової держави.

Згідно з п. 17 частини I Європейської соціальної хартії (переглянутої), ратифікованої Законом України від 14 вересня 2006 року № 137-V «Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої)», сторони визнають метою своєї політики, яку вони запроваджуватимуть усіма відповідними засобами як національного, так і міжнародного характеру, досягнення умов, за яких можуть ефективно здійснюватися такі права та принципи, зокрема право дітей і підлітків на належний соціальний, правовий та економічний захист.

Відповідно до Частини II Європейської соціальної хартії (переглянутої) сторони зобов'язуються, як це передбачено у частині III, врахувати обов'язковими для себе зобов'язання, визначені у нижченаведених статтях і пунктах.

Так, згідно зі ст. 12 Частини III Європейської соціальної хартії (переглянутої) з метою забезпечення ефективного здійснення права на соціальне забезпечення Сторони зобов'язуються започаткувати систему соціального забезпечення або підтримувати її функціонування; підтримувати систему соціального забезпечення на задовільному рівні, принаймні на такому, який дорівнює рівню, необхідному для ратифікації Європейського кодексу соціального забезпечення; докладати зусиль для поступового піднесення системи соціального забезпечення на більш високий рівень.

Згідно зі ст. 33 Конституції України кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом.

Право на свободу пересування і вибору місця проживання в межах держави як невід'ємне право кожної людини також гарантовано Загальною Декларацією прав людини 1948 року.

Крім того, відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 92 Конституції України права і свободи людини і громадянина, гарантії їх здійснення та основні обов'язки повинні визначатися виключно законами, які приймається на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Застосувавши наведені вище правові норми до спірних правовідносин, суд дійшов таких висновків:

- конституційне право позивача та її дитини на соціальне забезпечення є беззаперечним;
- ні Конституція України, ні Закон № 2811 не передбачають такої підстави для відмови у наданні державної допомоги при народженні дитини як відсутність внутрішньо переміщеної особи за фактичним місцем проживання або перебування;
- Порядок № 365 є підзаконним актом і не може змінювати у бік звуження конституційні права та свободи особи.
- відсутність внутрішньо переміщеної особи за місцем проживання/перебування не може позбавляти її права на отримання допомоги при народженні дитини через впроваджений механізм реєстрації внутрішньо переміщених осіб.

Таке правозастосування узгоджується з висновками Верховного Суду, викладеними у постанові від 15 квітня 2019 року по справі № 226/79/17.

Отже, рішення УСЗН ВЦА м. Торецьк від 26 березня 2020 року про відмову в наданні державної допомоги не відповідає критеріям, наведеним у ч. 2 ст. 2 КАС України, оскільки прийнято не на підставі та не у спосіб, що визначені Конституцією та законами України, не відповідає вимогам обґрунтованості, добросовісності, запобігання дискримінації, та пропорційності, а тому підлягає визнанню протиправним.

Також суд вважає за необхідне зауважити, що п. 12 Порядку № 365, на який покликається відповідач в обґрунтування свого рішення, взагалі не містить підстав для відмови у призначенні (відновленні) соціальних виплат, не стосується повноважень органу соціального захисту населення. Згаданий пункт визначає повноваження комісії з розгляду питань про призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам.

Визнання протиправним рішення УСЗН ВЦА м. Торецьк від 26 березня 2020 року охоплює позовні вимоги Сорокіної О.В. про визнання протиправною відмови відповідача у нарахуванні та виплаті державної допомоги при народженні дитини.

Порушене право підлягає поновленню шляхом скасування рішення УСЗН ВЦА м. Торецьк від 26 березня 2020 року, яке суд визнав протиправним, та зобов'язання УСЗН ВЦА м. Торецьк призначити Сорокіній О.В. державну допомогу при народженні дитини – Сорокіній С.С., 06 березня 2019 року народження, за її заявою від 27 лютого 2020 року та здійснити виплату цієї допомоги.

Таким чином, позовні вимоги підлягають задоволенню в повному обсязі.

V. Розподіл судових витрат.

Відповідно до ч. 1 ст. 139 КАС України при задоволенні позову сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, всі судові витрати, які підлягають відшкодуванню або оплаті відповідно до положень цього Кодексу, стягуються за рахунок бюджетних асигнувань суб'єкта владних повноважень, що виступав відповідачем у справі, або якщо відповідачем у справі виступала його посадова чи службова особа.

Судовий збір позивачем не сплачений.

Ухвалою від 30 березня 2020 року суд задовольнив клопотання позивача та відстрочив їй сплату судового збору у сумі 840,80 грн за подання позовної заяви до ухвалення судового рішення у справі.

З огляду на те, що позов задоволено, судовий збір у сумі 840,80 грн підлягає стягненню на користь держави за рахунок бюджетних асигнувань УСЗН ВЦА м. Торезьк.

Керуючись ст. ст. 2, 12, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 250, 251, 255 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

вирішив:

1. Адміністративний позов Сорокіної Оксани Вікторівни (РНОКПП: 2996703723, зареєстроване місце проживання: 86496, Донецька обл., м. Юнокомунарівськ (м. Бунге), вул. Армійська, буд. 110, кв. 55, фактичне місце проживання: 85200, Донецька обл., м. Торезьк, вул. Центральна, буд. 12, кв. 1) до Управління соціального захисту населення військово-цивільної адміністрації міста Торезьк Донецької області (ідентифікаційний код: 26000411, місцезнаходження: 85200, Донецька обл., м. Торезьк, вул. Євгена Седнева, буд. 1) про визнання протиправним і скасування рішення та зобов'язання вчинити певні дії – задовольнити повністю.

2. Визнати протиправним та скасувати рішення Управління соціального захисту населення військово-цивільної адміністрації міста Торезьк Донецької області від 26 березня 2020 року про відмову в наданні державної допомоги.

3. Зобов'язати Управління соціального захисту населення військово-цивільної адміністрації міста Торезьк Донецької області призначити Сорокіній Оксані Вікторівні державну допомогу при народженні дитини – Сорокіної Стефанії Сергіївни, 06 березня 2019 року народження, за її заявою від 27 лютого 2020 року та здійснити виплату цієї допомоги.

4. Стягнути за рахунок бюджетних асигнувань Управління соціального захисту населення військово-цивільної адміністрації міста Торезьк Донецької області (ідентифікаційний код: 26000411, місцезнаходження: 85200, Донецька обл., м. Торезьк, вул. Євгена Седнева, буд. 1) на користь держави (отримувач коштів: ГУК у м. Києві/м. Київ/22030106; код отримувача (код за ЄДРПОУ): 37993783; банк отримувача: Казначейство України (ЕАП); рахунок отримувача: UA90899998031311125600026001; код класифікації доходів бюджету: 22030160) судовий збір у сумі 840 (вісімсот сорок) гривень 80 копійок.

5. Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

6. Рішення може бути оскаржено в апеляційному порядку шляхом подання апеляційної скарги до Першого апеляційного адміністративного суду м. Торезьк з Донецький окружний адміністративний суд протягом тридцяти днів з дня складення нового судового рішення.

Відповідно до п. 3 Розділу VI «Прикінцеві положення» Кодексу адміністративного судочинства України під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), строк на апеляційне

оскарження продовжується на строк дії такого карантину.

7. Повне судове рішення складено 15 червня 2020 року.

Суддя

Т.О. Кравченко

*306*4234464*1*2*